

Eyüp Aygün Tayşir - Tuhafliklar Fabrikası

İletişim Yayınları, s.147-149

Araya giren bunca yıl ve bunca yılda yaşananlar, edinilen deneyimler, hatırlananlar, unutilanlar... Şimdi tüm bunlar, bakımsız bırakılan bir bahçeyi saran otlar misali arayışımı sarıp, onu geçmişteki hâliyle görmeme ve göstermeme engel oluyorlar. Elimden geldiğince koparıp atıyorum onları; köklerinden sökmem mümkün olmasa da... Sanırım bunu daha önce de belirtmiştim; araya giren yılların anlatımımı etkiliyor olduğunu... Lakin biz böyleyizdir; başka yerlerde, başkalarında ve başkalarınca kusur ya da hastalık olarak adlandırılacak pek çok olgu, bizde bir sanata dönüşür: Bunlardan biri de kendini tekrardır. Kendini tekrar, bizler için bir mecburiyettir; görevimizin bir gereğidir. Zaman içinde bu görev kişiliğimizle o denli özdeşleşir ki, meslek icra etmediğimiz anlarda da aynı şeylerden tekrar tekrar bahseder dururuz; kimi zaman daha önce o kişilere aynı şeyi anlattığımızı unutarak, kimi zaman tekrar tekrar anlatmazsak anlaşılamayacağını düşündüğümüzden. Birbirimize de aynı şeyleri tekrar tekrar anlatırız. Yalnız, belki de birbirimizi asla dinlemediğimizden, bu anlatımlar esnasında ne aynı şeyleri tekrar anlattığımızı ne de aynı şeyleri tekrar dinlediğimizi fark ederiz. Tüm bunları neden tekrar ettim? Sözü şuraya getirmek için: Baş Müstahdem'e danışmak fikri arayışıma başladığım zamanlarda aklımın ucundan bile geçmezdi; biri bunu önerecek olsa şahsıma hakaret kabul ederdim. Fakat o anda, Hatip Hoca bana Hayal Sahafın izini bulmak için Baş Müstahdem'e danışmamı önerdiğinde, bu öneri bana dâhice gözük müştü. Bunu hepimiz biliyoruz zaten, içinde bulunulan koşullara göre aynı eylem, son derece manalı ya da bir o kadar manasız görülebilir. Manayı veren koşullardır; sonuçlar önemsizdir. Evvelce manalı gözüktüğü için çaba sarf edilerek yapılmış tercihler zamanla, koşullar değiştikçe, manasını yitirebilir. Bir akrabamız vardı, gençliğinde bir kez görüp âşık olduğu bir kıza mektuplar yazan ve aşkına olumlu yanıt alınca da kızı kaçıran. Kaçırdığı gece fark etmiş ki mektuplaştığı kız âşık olduğu kız değil onun ablasıydı. Konusu açıldı mı içtenlikle inanarak mektupları zaten baldızına değil karısına

yazdığını söylerdi. Sonra tuhaf bir şey oldu; adam karısından ayrılıp baldızı ile evlendi. O zaman da mektupları kesinlikle eski karısına değil artık eşi olan küçük kardeşe yazdığını anlattı aynı içtenlikle. Ait olduğu zamanı yitirmiş gibi, gününe yabancı işlerle uğraşan tuhaf bir adamdı zaten. Öte yandan ben sizlere nasıl aradıysam öyle anlatma, daha önce de belirttiğim gibi, bahçeyi o günkü hâline benzeterek gösterme sözü verdim. Şöyle de düşünebilirsiniz: Çok uzun yıllar yolu gözlenen bir evlat nihayet geri dönüp çocukluğunda bıraktığı hâliyle korunmuş bir odaya girdiğinde neler hisseder, onu anlayalım istedim. Madem öyle, size o günleri o günkü hâliyle anlatmaya devam edeyim.

Hatip Hoca ile konuşmamı izleyen günlerden biriydi. Menzile giden yollar tümüyle tükenir bazen; öyle zamanlarda sırf durmamak adına bir yol tutturup yürür kimileri. Hatta bazen yolu bile kendi yapar. Ben de öyle yaptım. Baş Müstahdem'i odasında ziyaret etmeye karar verdim. Tahtını

terk ederse zorlu bir mücadele ile başına taktığı tacından da olacağına inanmış bir kral gibi hemen her daim odasında oturmaya yeni başladığı zamanlardı o zamanlar. Ben ise, hem onu ayağına çağıramayacak kadar genç ve kıdemsizdim, hem de bu kıdemli hocaların bile pek tercih etmediği bir eylemdi. Baş Müstahdem'in odasına doğru yola koyulmadan önce kendimi onunla kendi odam arasındaki yolculuğa hazırladım. Binamız içinde bir işe niyet edip yerimizden kalktığımızda emelimize nail olduğumuz vaki idiyse de bunun doğrudan gerçekleştiği nadirdi. Anlatımım esnasında fark edilmiştir sanıyorum, Tuhafliklar Fabrikamız, oldukça geniş bir arazinin üzerinde kurulu bir bina ya da binalar topluluğudur ve sayısını kimsenin bilemeyeceği miktarda oda, kapı, koridor ve merdiveni bünyesinde barındırır.

Araştırma Sorusu: Metin, geçmişin anlatı yoluyla yeniden inşasında “zamanın bozucu etkisini” nasıl temsil eder? Yazar, anlamın koşullara bağlı olduğunu hangi örneklerle görünür kılar?